

Handleiding regionale risico-inventarisatie en -analyse

Methodiek voor in beeld brengen van regionale risico's

Werkversie 30 augustus 2024

Colofon

Titel: Handleiding regionale risico-inventarisatie en -analyse

Ondertitel: Methodiek voor in beeld brengen van regionale risico's

In opdracht van: Vakraad Risico- en Crisisbeheersing
Vakraad Brandveiligheid
Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Ministerie van Justitie&Veiligheid

Uitgevoerd door: Project Doorontwikkeling Methodiek Regionaal Risicoprofiel, onderdeel van Programma Risicogerichtheid
Analistennetwerk Nationale Veiligheid/Rijkinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
In het project betrokken Veiligheidsregio's

Datum: 30 augustus 2024

Status: Werkversie

Contactpersoon: Femke van den Berg
Femke@bergopadvies.nl

Afb. voorblad: Modulaire opbouw methodiek regionale risico-inventarisatie en -analyse

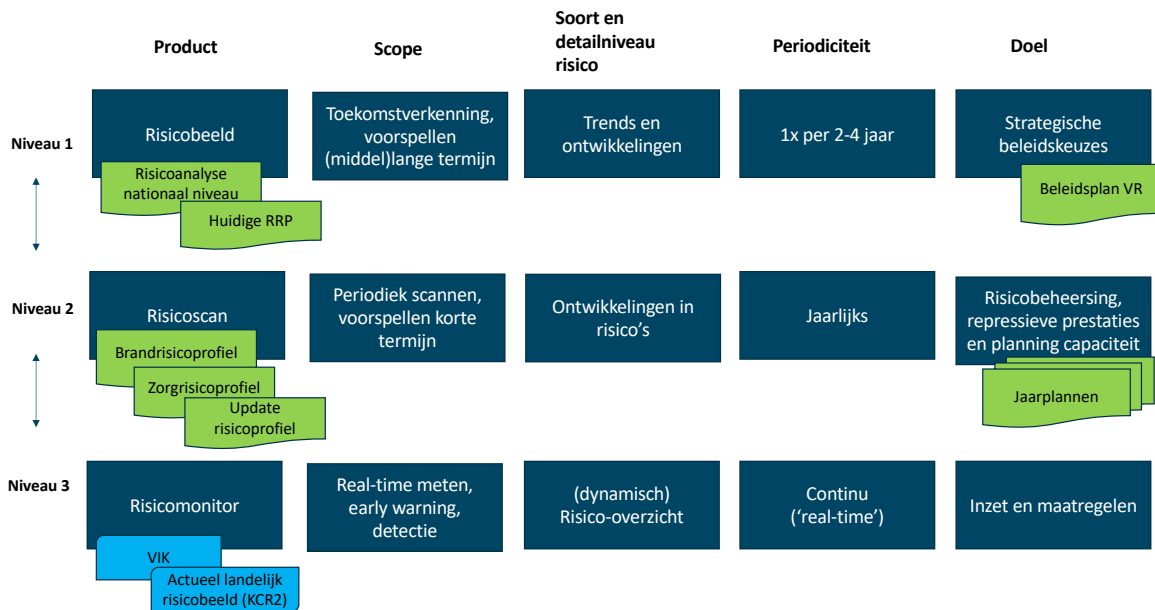
Inhoudsopgave

RANDVOORWAARDEN EN LEESWIJZER	4
UITGANGSPUNTEN	5
OPBOUW METHODIEK	5
1. MODULE 1 INVENTARISEREN RISICO'S	6
1.1. STAP 1 INVENTARISEREN BESTAANDE RISICO'S	6
1.2. STAP 2 INVENTARISEREN NIEUWE RISICO'S	7
1.3. STAP 3 RISICOLIJST VOOR DE REGIO	7
1.4. DOORONTWIKKELING	7
2. MODULE 2 IN KAART BRENGEN VAN DE EIGENSCHAPPEN PER RISICO	8
2.1. STAP 1 ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET RISICO VOOR DE REGIO	9
2.2. STAP 2 BESCHRIJVING WAARSCHIJNLIJKHEID	9
2.3. STAP 3 BESCHRIJVING SPECIFIEKE EIGENSCHAPPEN	10
2.4. STAP 4 OPSTELLEN VAN EEN ILLUSTRATIEF SCENARIO	15
2.5. STAP 5 BESCHRIJVING MOGELIJKE BEÏNVLOEDBAARHEID	15
2.6. DOORONTWIKKELING	16
3. MODULE 3 VEERKRACHTSANALYSE	17
3.1. VEERKRACHT ALS CONCEPT	17
3.2. PILOT MAATSCHAPPELIJKE WEERBAARHEID EN VEERKRACHT IN BEELD BIJ RISICO'S EN CRISES	17
3.3. VEERKRACHTSANALYSE	18
3.3.1. PERCEPTIE	18
3.3.2. VOORBEREIDING	18
3.3.3. (ZELF)REDZAAMHEID	19
3.3.4. INFORMATIE VERZAMELEN	19
3.4. DOORONTWIKKELING	20
4. MODULE 4 KWALITATIEVE DUIDING IMPACT OP VITALE VEILIGHEIDSBELANGEN	21
4.1. STAP 1 BESCHRIJVING IMPACT	22
4.2. STAP 2 DUIDING MATE VAN IMPACT	22
4.3. STAP 3 RESULTAAT PER VITALE BELANG (STOPLICHT)	24
4.4. DOORONTWIKKELING	24
5. MODULE 5 MULTI-CRITERIA ANALYSE	25
5.1. STAP 1 UITWERKING LENS 1 'HOE ERG IS HET?'	25
5.2. STAP 2 UITWERKING LENS 2 'WAARSCHIJNLIJKHEID?'	26
5.3. STAP 3 UITWERKING LENS 3 'PERCEPTIE'	26
5.4. STAP 4 UITWERKING LENS 4 'BEWEEGLIJKHEID EN (ON)BEKENDHEID'	26
5.5. DOORONTWIKKELING	27
6. MODULE 6 BELEIDSVOORBEREIDING	28
6.1. DOORONTWIKKELING	29
7. RAPPORTAGE	30
BIJLAGE I GROS LIJST CRISISTYPEN	31
BIJLAGE II BEGRIPPEN EN DEFINITIES	33
BIJLAGE III WAS-WORDT LIJST ONDERDELEN VAN DE METHODIEK	34

Inleiding

In opdracht van de Stuurgroep Risicogerichtheid¹ is in 2022 gestart met een project rond de doorontwikkeling van de methodiek voor het Regionaal Risicoprofiel (RRP). In deze handleiding zijn de inzichten uit dat project verwerkt en wordt een nieuw kader aangereikt voor de risico-inventarisatie en -analyse van regionale risico's.

Deze handleiding is de opvolger van de Handreiking Regionaal Risicoprofiel uit 2009. De informatie die wordt verzameld in de risico-inventarisatie en -analyse in deze handleiding kan worden gebruikt voor de invulling van beleid op verschillende (abstractie)niveaus (zie figuur 1).

Figuur 1. Verschillen en uitsplitsing op de drie (abstractie)niveaus

Randvoorwaarden en leeswijzer

Bij het lezen van de methodiek in deze handleiding is het belangrijk om de volgende randvoorwaarden voor ogen te houden:

- De methodiek richt zich in eerste instantie op niveau 1, omdat alle regio's de uitkomsten van de risico-inventarisatie en -analyse gebruiken voor de invulling van beleid op niveau 1. Daarnaast zoekt de methodiek aansluiting op niveaus 2 en 3 door het ophalen van rijke informatie, die gebruikt kan worden op alle drie niveau's binnen de regio. Hierdoor worden dubbelingen en parallelle stukken vermeden.
- De methodiek geeft de regio's richting bij het opstellen van een risicobeeld. Hoe diepgaand de vragen worden beantwoord en daarmee de analyse wordt uitgevoerd, is vrij aan de regio om te bepalen. Het daarbij ook nog steeds mogelijk om naast de kwalitatieve beschrijving een meer kwantitatieve analyse uit te voeren.
- De handleiding is een 'levend' document, wat betekent dat de doorontwikkeling van de methodiek een integraal onderdeel is van deze handleiding. In de hoofdstukken 1 t/m 6 staan de modules 1 t/m 6 uitgewerkt, bij de modules staat als apart onderdeel de doorontwikkeling beschreven. Zo kunnen in een volgende ontwikkelronde deze punten worden meegenomen.

¹ De Stuurgroep Risicogerichtheid is verantwoordelijk voor sturing op het landelijk Programma Risicogerichtheid. In de stuurgroep namen vertegenwoordigers deel van de Vakraad Risico- en Crisisbeheersing, de Vakraad Brandveiligheid, Ministerie J&V en het NIPV.

Uitgangspunten

De methodiek is gebaseerd op drie uitgangspunten, zowel van inhoudelijke als meer procesmatige aard. Alle modules binnen de nieuwe methodiek dienen te worden geïnterpreteerd met deze uitgangspunten in het achterhoofd:

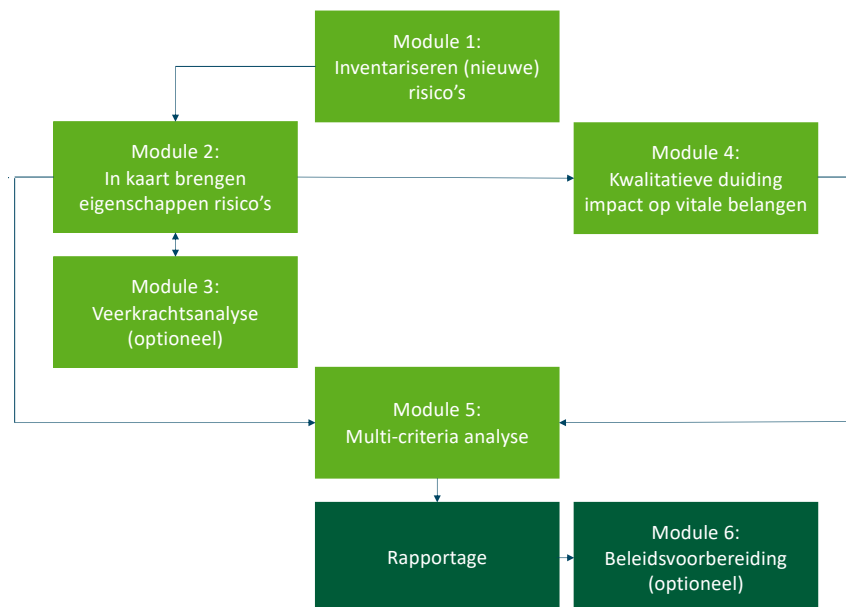
1. Beter aansluiten bij behoeften: verbinding drie niveaus en betere aansluiting op beleids- en strategie vorming
2. Bij elkaar brengen van landelijke en regionale informatie
3. Meer nadruk op fenomeenanalyse in plaats van risicoschatting

Opbouw methodiek

De methodiek is modulair opgebouwd en bestaat uit zes analytische modules. Modules 3 en 6 zijn optioneel, de andere modules zijn een verplicht onderdeel van de risico-inventarisatie en -analyse. De zes modules zijn:

1. Inventariseren risico's
2. In kaart brengen van de eigenschappen van de verschillende risico's (incl. illustratief scenario (op basis van de eigenschappen))
3. Veerkrachtsanalyse (optioneel)
4. Kwalitatieve duiding impact op vitale belangen
5. Multi-criteria analyse
6. Beleidsvoorbereiding (optioneel)

In figuur 2 staat hoe deze modules met elkaar samenhangen en in welke volgorde de modules uitgevoerd moeten worden.

Figuur 2. Opzet methodiek, samenhang modules en volgorde stappen.

1. Module 1 | Inventariseren risico's

De eerste module bestaat uit het inventariseren van de risico's (zowel de crisistypen als de specifieke risico's of incidenttypen hierbinnen) die een plek dienen te krijgen binnen het nieuwe risicobeeld. Het huidige risicobeeld, de nationale risicoanalyse en een centrale groslijst met mogelijke crisistypen (zie bijlage 1) vormen hiervoor het startpunt.

Het inventariseren van de risico's heeft de vorm van een quickscan. Het invullen van deze quickscan kan, afhankelijk van de procesinrichting, voor alle risico's in één keer of doorlopend. In dit laatste geval heeft de quickscan de vorm van een checklist, die je erbij pakt wanneer er iets gebeurt om te kijken of antwoorden veranderen.

1.1. Stap 1 | Inventariseren bestaande risico's

Start met het huidige regionale risicobeeld en bepaal welke risico's nog steeds van toepassing zijn. Beantwoord daarvoor vraag 1 en 2 ('bestaande risico's') van de quickscan in tabel 1.

Tabel 1. Quickscan voor bepalen 'bestaande' en 'nieuwe' risico's

Nr.	Vraag	Ja/Nee/Mogelijk	Waarom (geef een toelichting op je antwoord)
	Bestaande risico's		
1	Is het bestaande risico nog steeds aanwezig nu en/of binnen de tijdshorizon (5 jaar) van het op te stellen risicobeeld?		
2	Is het bestaande risico nog steeds 'erg' of maatschappelijk relevant genoeg om te worden opgenomen in het RRP?		
	Nieuwe risico's		
3	Is het nieuwe risico aanwezig nu en/of binnen de tijdshorizon (5 jaar) van het op te stellen risicobeeld?		
4	Is het nieuwe risico 'erg' of maatschappelijk relevant genoeg om te worden opgenomen in het RRP?		
5	Valt het nieuwe risico binnen de taakstelling ² van jouw veiligheidsregio?		
6	Gaat het om een bovenregionaal risico of een risico dat bovenregionaal kan worden opgepakt?		

NB: Wanneer een vraag met 'mogelijk' wordt beantwoord, betekent dit dat er nader onderzoek nodig is om hierover een uitspraak te doen.

² Hiermee wordt bedoeld de taakstelling zoals die door de regio zelf wordt benoemd.

1.2. Stap 2 | Inventariseren nieuwe risico's

Bepaal welke risico's nog moeten worden toegevoegd/nieuw zijn in jouw regio. Beantwoord hiervoor vraag 3, 4 en 5 ('nieuwe risico's') van de quickscan in tabel 1 (gebruik hiervoor o.a. de Rijksbrede Risicoanalyse en de groslijst (bijlage I)).

Voorbeeld nieuwe risico's:

Nieuwe risico's kunnen ontstaan als gevolg van de (verwachte) komst van nieuwe installaties, bedrijven of technieken in het eigen verzorgingsgebied. Denk aan de bouw van een nieuwe afvalverwerkingslocatie of het gebruik van geothermie. Ook bredere ontwikkelingen zoals klimaatverandering of de energietransitie kunnen ervoor zorgen dat zich voor de regio nieuwe risico's voor gaan doen of dat deze steeds relevanter worden en dus een plek behoeven in het risicobeeld.

1.3. Stap 3 | Risicolijst voor de regio

- 1.3.1. Bepaal onder welk thema het risico valt. Gebruik hiervoor de onderverdeling de groslijst van thema's, crisistypen en incidenttypen (bijlage I)
- 1.3.2. Stel de lijst met risico's en de bijbehorende indeling vast. Deze vormt de basis voor module 2.

1.4. Doorontwikkeling

Voor de inventarisatie van de risico's wordt gebruik gemaakt van de groslijst in bijlage I. Deze lijst is aan verandering onderhevig, waardoor er thema's, crisistypen en incidenttypen kunnen worden toegevoegd. Het is belangrijk om de doorontwikkeling van de groslijst mee te nemen in de doorontwikkeling van de methodiek.

2. Module 2 | In kaart brengen van de eigenschappen per risico

De tweede module betreft het in kaart brengen van de specifieke eigenschappen van de verschillende op te nemen risico's in de eigen regio. Het doel van dit onderdeel is met name om de impliciete aannames die voorheen werden gemaakt bij het scoren van de gevolgen en waarschijnlijkheid van een risico te expliciteren. Het in kaart brengen van de eigenschappen vindt plaats op het niveau van de crisistypen³.

Het betreft nadrukkelijk niet alleen de eigenschappen op het moment van analyse, maar ook een doorkijk naar hoe deze eigenschappen zich de komende jaren (binnen de tijdshorizon van 5 jaar⁴) zullen ontwikkelen.

Bij deze uitwerking is uitgegaan van de denkrichting dat de 'vlinderdas' als onderlegger wordt meegenomen. Hierbij wordt gekeken naar het moment van ontstaan/plaatsvinden, naar de effecten/omvang en naar relevante ontwikkelingen voor beide momenten.

De uitwerking binnen deze module bestaat uit een indeling in vijf stappen voor elk crisistype:

1. Algemene beschrijving van het crisistype voor de regio (met al een aantal algemene eigenschappen hierin verwerkt)
2. Beschrijving van de waarschijnlijkheid
3. Beschrijving van specifieke eigenschappen (deze zijn uitgesplitst in vier hoofdonderdelen (omgeving, betrokkenen, verbondenheid, veerkracht)
4. Opstellen van een illustratief scenario (aan de hand van de beschrijvingen uit stap 1 en 2)
5. Beschrijving van de mogelijke beïnvloedbaarheid

Gebruik daarbij een combinatie van (openbare) data en kennis (zoals vakkennis en lokale kennis). Hierbij kan de aansluiting worden gezocht tussen (boven)regionale (dan wel lokale) en landelijke informatie over de verschillende risico's. Voor het gebruik van de informatiebronnen kan gedacht worden aan de voorbeelden zoals genoemd in het kader.

Voorbeelden informatiebronnen:

- Trendanalyse/horizonscan/knmi klimaatscenario's
- Lijst met vitale processen/lijs kritieke voorzieningen
- Risicokaart
- Expertsessies
- CER inventarisatie

³ Wanneer er grote verschillen zijn voor verschillende incidenttypen onder een crisistype (bijv. droogte en wateroverlast onder extreem weer) dan worden de eigenschappen op het niveau van incidenttype in beeld gebracht.

⁴ De termijn van vijf jaar sluit aan op de tijdshorizon van de Rijksbrede Risicoanalyse en vertegenwoordigt een balans tussen enerzijds de behoefte om niet elk jaar verplicht een RRP op te stellen en, anderzijds, het feit dat naarmate er over een langere periode wordt gekeken, het steeds moeilijker wordt om met enige zekerheid wat te zeggen over hoe een bepaald risico zich ontwikkelt.

2.1. Stap 1 | Algemene beschrijving van het risico voor de regio

2.1.1. Verzamel informatie over de onderstaande algemene eigenschappen en benoem welke bronnen je hebt gebruikt om tot de beschreven informatie te komen (neem deze informatie mee in stap 2.1.2).

- **Uitleg definitie van het crisistype**
 - Waar hebben we mee te maken, wat is het fenomeen en wat is je afbakening?
 - Welke uitingsvormen vallen hieronder (incidenttypen)
- **Ontwikkelingen**
 - Zijn er (macro) trends en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op dit risico? (Hierbij kan worden gekeken naar regionale ontwikkelingen en naar hoe brede maatschappelijke ontwikkelingen zich naar de eigen regio vertalen). Het is van belang om bij ontwikkelingen zowel terug als vooruit te kijken. Wat is er veranderd sinds de vorige risico-inventarisatie en -analyse en wat verwachten we binnen de looptijd van het risicobeeld dat wordt opgesteld?
- **Context van het risico**
 - Wat is de activiteit, situatie of gebeurtenis die mogelijk leidt tot het risico? (bijv. vervoer gevaarlijke stoffen dat kan leiden tot een ongeval met gevaarlijke stoffen) (Meerdere varianten zijn hier uiteraard mogelijk).
 - Waarom bestaat de situatie? Wat is het belang hiervan? Oftewel: waarom vindt deze activiteit, situatie of gebeurtenis plaats terwijl het kan leiden tot het beschouwde risico? Dit kan bijvoorbeeld gaan om een maatschappelijke afweging. We vinden het belangrijk dat er vrij kan worden gerecreerd in de natuur, maar dit brengt in sommige maanden van het jaar wel een hoger risico op natuurbranden met zich mee.

2.1.2. Werk (naar behoefte) een kort stukje tekst uit over de algemene eigenschappen van het risico in jouw regio. Neem hierin de verzamelde informatie uit stap 2.1.1 mee.

2.2. Stap 2 | Beschrijving waarschijnlijkheid

2.2.1. Verzamel informatie over de waarschijnlijkheid aan de hand van de onderstaande eigenschappen en benoem welke bronnen je hebt gebruikt om tot de beschreven informatie te komen.

- **Kans van optreden**
 - Welke statistische of kwalitatieve gegevens zijn bekend over hoe vaak het risico kan voorkomen?
 - Heeft het risico zich al eens voorgedaan in jouw regio en hoe? Is er casuïstiek over het risico beschikbaar (regionaal, landelijk, internationaal)?
- **Voorspelbaarheid**
 - In hoeverre is het mogelijk om te voorspellen of en waar het risico plaats kan vinden? Wat is hier de termijn van?
 - Zijn er specifieke indicatoren die het plaatsvinden van het risico kunnen helpen voorspellen? Waarop kan worden gemonitord?
- **Beweeglijkheid/volatiliteit van de waarschijnlijkheid**
 - Is het te verwachten dat de waarschijnlijkheid de komende jaren gaat veranderen (door ontwikkelingen binnen/buiten de regio)?
 - Is het risico seizoensgebonden? Zijn er verschillen in het risico gedurende het jaar?

2.2.2. Werk (naar behoefte) op basis van de verzamelde informatie een kort stukje tekst uit over de waarschijnlijkheid van het risico in jouw regio.

2.3. Stap 3 | Beschrijving specifieke eigenschappen

2.3.1. Verzamel informatie voor de hoofdonderdelen (Omgeving (2.3.2), Betrokkenen (2.3.3), Verbondenheid (2.3.4), Veerkracht (2.3.5)) en werk voor deze onderdelen uit wat dit betekent voor het ontstaan van het risico, de effecten van het risico en de ontwikkelingen die hierbij een rol spelen. Benoem hierbij welke bronnen je hebt gebruikt om tot de beschreven informatie te komen. De richtinggevende vragen bij de onderdelen kunnen als hulpmiddel worden gebruikt om de (achtergrond) informatie uit te werken in tekst of visueel, kijk hierbij ook naar de samenhang tussen de onderdelen. Vat de verzamelde informatie van de onderliggende eigenschappen samen in tabel 2 bij 2.3.6.

2.3.2. Omgeving | Gebieden en gebouwen

Dit onderdeel gaat over inrichting van het landschap en de omgeving en specifieke locaties of objecten hierbinnen. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende (geografische) elementen, niet alle elementen zullen op elk crisistype van toepassing zijn⁵:

- Aanwezigheid en ligging van verkeersaders en -knooppunten (weg, water, spoor, lucht)
- Aanwezigheid van (grote) rivieren of andere wateren
- Aanwezigheid van bepaalde typen natuurgebied (heide, naaldbos, etc.)
- Aanwezigheid van cultureel erfgoed: ligging van cultureel erfgoedlocaties in het gebied (zoals musea, archiefinstellingen, monumenten en archeologie. Denk ook aan groen erfgoed en beschermde stads- of dorpsgezichten)
- Aanwezigheid/licging van stedelijke agglomeraties, woonkernen (locaties met bewoning)
- Aanwezigheid van breuklijnen, instabiliteit in de ondergrond
- Bestaande biodiversiteit
- Kritieke/vitale objecten

Houd bij het verzamelen en analyseren van informatie m.b.t. de omgeving rekening met zowel het ontstaan/plaatsvinden van het risico als de effecten/omvang en eventuele ontwikkelingen. Ter ondersteuning kunnen de onderstaande richtinggevende vragen worden gebruikt.

⁵ N.b.: vul alleen de tabel in voor de elementen die van toepassing of relevant zijn voor het crisistype dan wel jouw regio.

Richtinggevende vragen:

Vraag/aspect	Antwoord/situatieschets (met bronverwijzing)
Ontstaan/plaatsvinden	
Welke geografische elementen zijn er in jouw regio voor het ontstaan van het crisistype?	
Waar in jouw regio kan dit risico plaatsvinden?	
Welke gebieden/gebouwen kunnen een doelwit vormen?	
Welke gebieden/gebouwen kunnen een oorsprong vormen voor het risico zelf?	
Effecten/omvang	
Welke geografische elementen in jouw regio hebben effect op de omvang dan wel het verloop van het risico?	
Welke gebieden/gebouwen kunnen van invloed zijn op de uiteindelijk gevolgen van een risico?	
Ontwikkelingen	
Welke ontwikkelingen (meso, micro) zijn hierop van toepassing?	

2.3.3. Betrokkenen | Personen en percepties

Dit onderdeel gaat over wie betrokken is bij het risico. Wat wordt door deze personen gezien als risico? Speelt dit een rol bij het ontstaan van het risico en bij het verloop? Input voor dit onderdeel komt uit module 3, veerkrachtsanalyse. Denk hierbij aan de volgende (demografische) elementen:

- De spreiding van bevolkingsgroepen en bevolkingsdichtheid
- Locaties kwetsbare groepen
- Verschil in risicoperceptie

Houd bij het verzamelen en analyseren van informatie m.b.t. betrokkenen rekening met zowel het ontstaan/plaatsvinden van het risico als de effecten/omvang en eventuele ontwikkelingen. Ter ondersteuning kunnen de onderstaande richtinggevende vragen worden gebruikt.

Richtinggevende vragen:

Vraag/aspect	Antwoord/situatieschets (met bronverwijzing)
Ontstaan/plaatsvinden	
Welke demografische elementen in jouw regio kunnen ervoor zorgen dat het risico plaatsvindt?	
In hoeverre voelen burgers zich betrokken bij het risico en zullen zij activiteiten ontplooiën die ervoor zorgen dat een risico zich niet voordoet?	
Effecten/omvang	
Welke demografische elementen kunnen het verloop van het risico beïnvloeden?	
Is het de verwachting dat het risico in kwestie in het geval van een manifestatie zal leiden tot (bovenmatig) veel maatschappelijke aandacht dan wel beroering?	
Ontwikkelingen	
Welke ontwikkelingen (meso, micro) zijn hierop van toepassing?	

2.3.4. Verbondenheid | Processen en (cascade) potentieel

Dit onderdeel gaat over hoe de samenhang tussen verschillende risico's is. Raakt dit risico kritieke/vitale processen? Kan dit risico de oorzaak zijn van een ander risico? Vormen de effecten van een ander risico de oorzaak van dit risico? Denk hierbij aan de volgende elementen⁶:

- Kritieke/vitale processen
- Cascade-potentieel

Houd bij het verzamelen en analyseren van informatie m.b.t. de verbondenheid rekening met zowel het ontstaan/plaatsvinden van het risico als de effecten/omvang en eventuele ontwikkelingen. Ter ondersteuning kunnen de onderstaande richtinggevende vragen worden gebruikt.

Richtinggevende vragen:

Vraag/aspect	Antwoord/situatieschets (met bronverwijzing)
Ontstaan/plaatsvinden	
Welke (kritieke/vitale) processen kunnen een oorsprong vormen voor het risico zelf?	
Wat zijn mogelijke oorzaken van het risico die als cascade-effect vanuit een ander risico ontstaan?	
Effecten/omvang	
Welke processen kunnen van invloed zijn op de uiteindelijk gevolgen van een risico?	
Welke cascade-effecten veroorzaakt het risico, wat een oorzaak voor een ander risico kan zijn?	
Ontwikkelingen	
Welke ontwikkelingen (meso, micro) zijn hierop van toepassing?	

⁶ N.b.: vul alleen de tabel in voor de elementen die van toepassing of relevant zijn voor het crisistype dan wel jouw regio.

2.3.5. Veerkracht | Resilience en respons

Dit onderdeel gaat over hoe de potentiële veerkracht van de maatschappij. Input voor dit onderdeel komt uit module 3, veerkrachtsanalyse. Denk hierbij aan de volgende elementen⁷:

- Sociaaleconomische kenmerken zoals opleidingsniveau, inkomen en (brede) welvaart
- Informatie over de maatschappelijke capaciteiten dan wel veerkracht om de initiële gevolgen van een risico op te vangen en hiervan te herstellen
- Beschikbare capaciteiten van de veiligheidsregio zelf en de crisispartners

Houd bij het verzamelen en analyseren van informatie m.b.t. de veerkracht rekening met zowel het ontstaan/plaatsvinden van het risico als de effecten/omvang en eventuele ontwikkelingen. Ter ondersteuning kunnen de onderstaande richtinggevende vragen worden gebruikt.

Richtinggevende vragen:

Vraag/aspect	Antwoord/situatieschets (met bronverwijzing)
Ontstaan/plaatsvinden	
Zijn er bepaalde sociaaleconomische kenmerken zoals opleidingsniveau, inkomen en (brede) welvaart die van belang zijn voor hoe het risico zich kan manifesteren?	
Welke capaciteiten zijn beschikbaar voor het voorkomen van het risico?	
Effecten/omvang	
Zijn er bepaalde sociaaleconomische kenmerken zoals opleidingsniveau, inkomen en (brede) welvaart die van belang zijn voor de mogelijke effecten van het risico?	
Welke capaciteiten zijn beschikbaar voor het beperken van de gevolgen?	
Welke maatschappelijke capaciteiten zijn er om de gevolgen van een risico op te vangen en hiervan te herstellen?	
Ontwikkelingen	
Welke ontwikkelingen (meso, micro) zijn hierop van toepassing?	

⁷ N.b.: vul alleen de tabel in voor de elementen die van toepassing of relevant zijn voor het crisistype dan wel jouw regio.

2.3.6. Vat de verzamelde informatie van hoofdonderdelen (2.3.2 t/m 2.3.5) samen in de onderstaande tabel 2. Werk daarnaast (naar behoefte) een kort stukje tekst uit waarbij de samenhang tussen de onderdelen ook naar voren komt.

Tabel 2. Samenhang en causale verbanden

Onderdeel	Ontstaan/plaatsvinden	Effecten/Omvang	Ontwikkelingen
Omgeving Gebieden en gebouwen			
Betrokkenen Personen en percepties			
Verbondenheid Processen en (cascade) potentieel			
Veerkracht Resilience en respons			

2.4. Stap 4 | Opstellen van een illustratief scenario

Stel (naar behoefte) voor elk crisistype een illustratief scenario op aan de hand van de toelichting op de eigenschappen. Of gebruik een geschikt bestaand scenario's uit bijvoorbeeld een eerder risicobeeld, de nationale risicoanalyse, scenarioboeken, planvorming of oefeningen. Primair doel van dit scenario is niet om te dienen als basis voor het toekennen van impact, dan wel waarschijnlijkheidsscores, maar om de gebruikers van het risicobeeld een tastbaar beeld te geven van hoe het risico eruit kan zien in de regio. De omvang van het scenario is naar eigen inzicht. Aangeraden wordt om deze te beperken tot een half dan wel één A4, afhankelijk van de aard en complexiteit van het risico.

Voorbeeld illustratief scenario terroristische aanslag

Tijdens een drukke avondspits stappen op station Amersfoort Centraal twee jongens de trein in richting Zwolle. Zodra de trein Amersfoort heeft verlaten trekt één van de twee een vuurwapen en de ander een mes. Binnen korte tijd weten ze in de volle coupé een groot aantal mensen (dodelijk) te verwonden. Er breekt paniek uit aan boord en de trein komt in een weiland tot stilstand doordat iemand aan de noodrem trekt. Enkele honderden mensen zijn de trein ontvlucht en hebben zich over het gebied verspreid. De locatie is relatief moeilijk bereikbaar voor de gealarmeerde hulpdiensten en het duurt enige tijd voordat de daders worden uitgeschakeld. Het vergt grote inspanning om alle passagiers weer te lokaliseren en zorg te bieden. De beide daders blijken uit Amersfoort afkomstig en zijn online veelvuldig actief geweest op telegramgroepen met een jihadistisch gedachtegoed. De aanslag maakt grote indruk, zowel landelijk als in de regio. Alhoewel gevoelens van verdriet en angst regeren, zijn er ook uitingen van boosheid en intimidatie richting de lokale islamitische geloofsgemeenschap.

2.5. Stap 5 | Beschrijving mogelijke beïnvloedbaarheid

Verzamel informatie over de onderstaande eigenschappen om de mogelijke beïnvloedbaarheid van het risico te beschrijven.

- Waar kan het risico rederlijkerwijs worden beïnvloed?
 - Beïnvloeding om het ontstaan te voorkomen?
 - Beïnvloeding om de effecten te verminderen?
- Welke landelijke, regionale of lokale partners kunnen worden betrokken bij het analyseren van (mogelijke) beïnvloedbaarheid?
- Aan welke knoppen zou door de veiligheidsregio zelf kunnen worden gedraaid om het risico te beïnvloeden?
- Aan welke knoppen zou door landelijke, regionale of lokale partners kunnen worden gedraaid om het risico te beïnvloeden?

2.6. Doorontwikkeling

In module 2 wordt gebruik gemaakt van (bron)informatie. Het is van belang dat er wordt gewerkt aan de beschikbaarheid en juistheid van deze informatie. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor het bovenregionaal verzamelen van deze informatie. En het inrichten van het proces voor de afstemming en samenwerking hierin tussen regio's en met netwerkpartners. Hiervoor kan worden aangesloten op de VIK-ontwikkelingen bij KCR2 binnen het *programma Versterken Landelijke Informatievoorziening* en het *programma Versterken Bovenregionale Samenwerking*.

Er kan de komende jaren gewerkt worden aan het opbouwen van een database voor de door de veiligheidsregio's gemaakte scenario's, zodat hiervan makkelijker gebruik kan worden gemaakt bij het opstellen van een illustratief scenario.

3. Module 3 | Veerkrachtsanalyse

Optioneel kan ervoor worden gekozen om module 3, veerkrachtsanalyse uit te voeren als onderdeel van de analyse. De informatie uit deze module vormt input voor module 2 (bij onderdeel 2.3.3. Betrokken en 2.3.5. Veerkracht). Indien module 3 niet apart wordt uitgevoerd, dient de benodigde informatie in module 2 te worden verzameld. Module 3 kan worden uitgevoerd om inzicht te krijgen in de potentiële veerkracht van de maatschappij en van de hulpverleningsorganisaties (inclusief de veiligheidsregio). Hieronder zijn de eerste ideeën voor de opzet van de module uitgewerkt.

3.1. Veerkracht als concept

Veerkracht is een “veelkleurig begrip”⁸. Samen vallen de termen “veerkracht + weerbaarheid” onder de Engelse term *resilience*⁹.

In het rapport ‘Versterken van veerkracht’¹⁰ wordt aangegeven dat er ter voorbereiding op maatschappelijke ontwrichting als belangrijke manifestatie van een ongekende crisis, drie vormen van veerkracht te onderscheiden zijn:

1. Bestuurlijke veerkracht
2. Institutionele veerkracht
3. Maatschappelijke veerkracht

Om te kunnen sturen op veerkracht is het van belang om te kunnen bepalen wat de “gevoelstemperatuur van de samenleving” is. Dit kan helpen om een beeld te schetsen van hoe een risico ervoor staat en helpt om sneller te kunnen ingrijpen, meer pro-actief, minder reactief. Hiervoor is een “nulmeting van veerkracht” nodig om te kunnen bepalen wat het basisniveau van de potentiële veerkracht is¹⁰.

In een pilot *maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht in beeld bij risico’s en crises* als onderdeel van het project doorontwikkeling methodiek RRP, is het derde punt ‘maatschappelijke veerkracht’ verder onderzocht. In de huidige pilot is veerkracht bewust afgebakend tot maatschappelijke veerkracht om het behapbaar te houden, het is wel goed om in de doorontwikkeling veerkracht breder te beschrijven.

3.2. Pilot Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht in beeld bij risico’s en crises

In een pilot is bepaald of maatschappelijke veerkracht kan worden meegenomen in de risicoanalyse en op welke plek. Voor het meenemen van de veerkrachtsanalyse in de analyse zijn in de pilot twee opties bekeken.

Optie 1:

Aan de voorkant door het in beeld brengen van de potentiële maatschappelijke veerkracht en het bepalen van het (mogelijke) invloed hiervan op een risico.

⁸ Van Duin, M. (2023). Veerkracht: de waarde van een veelkleurig begrip [Artikel Menno van Duin op NIPV.nl] Geraadpleegd van <https://nipv.nl/verhalen/veerkracht-de-waarde-van-een-veelkleurig-begrip/>

⁹ Gelton, P. (2024). Verkenning naar het versterken van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht in tijden van crises. Geraadpleegd van <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2024/06/20240105-NIPV-Visiedocument-Weerbaarheid-en-Veerkracht.pdf>

¹⁰ Boin, A., Linck, R., van Duin, M., Hendriks, J., Berger, E. & Van der Varst, L. (2020). Versterken van veerkracht: Naar een gezamenlijke aanpak van ongekende crises [Publicatie IFV, 17 maart 2020]. Geraadpleegd van <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/02/20200317-IFV-Versterken-van-veerkracht.pdf>

Uitgangspunt: Veerkracht is van invloed op (de impact van) een risico. De impact wordt verhoogd of verlaagd afhankelijk van de eigenschappen van een risico. Daarmee wordt de veerkrachtsanalyse uitgevoerd in module 3 en levert deze input voor module 2.

Optie 2:

Aan de achterkant door het in beeld brengen van de capaciteiten en potentiële beïnvloeding door het inzetten van maatregelen van de betrokkenen.

Uitgangspunt: Veerkracht wordt bepaald door mogelijke inzet van maatschappelijke netwerkpartners en daarmee kunnen voldoen aan wat er aan totale capaciteit nodig is en de mogelijke beïnvloeding van veerkracht door maatregelen zoals het toepassen van risico-communicatie en het bieden van handelingsperspectief bijvoorbeeld. Hiermee komt de veerkrachtsanalyse aan de orde nadat er is bepaald welke risico's prioriteit hebben en nadat is bepaald aan welke knoppen kan worden gedraaid, dus na module 5.

In de pilot is bepaald wat het doel is van het meenemen van veerkracht in de risico-inventarisatie en -analyse. Het gaat vooral om het meenemen van (de invloed van) veerkracht op de risico's aan de voorkant (optie 1). De potentiële beïnvloeding van veerkracht vraagt een beleidskeuze en is geen onderdeel van de risico-inventarisatie en -analyse. Wel is het voor mogelijke beïnvloeding nodig om inzicht te hebben in onder meer hoe mensen aankijken tegen een risico, hoe voorbereid de mensen zijn en welke informatiebehoefte ze hebben. Dit is wel onderdeel van de risico-inventarisatie en -analyse.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de pilot is optie 1, de veerkrachtsanalyse op de plek van module 3 verder uitgewerkt en is optie 2, de veerkrachtsanalyse na module 5 vervallen en niet verder uitgewerkt.

3.3. Veerkrachtsanalyse

Uit de pilot is naar voren gekomen dat het een mogelijkheid is om een aantal specifieke onderdelen van veerkracht verder uit te werken. Deze onderdelen kunnen dan verder concreet worden gemaakt. Het gaat daarbij om de volgende onderdelen:

1. Perceptie (wat wordt gezien als een risico?)
2. Voorbereiding (informatiebehoefte/waar wordt informatie vandaan gehaald en actie/wat is er al aan voorbereiding gedaan?)
3. Zelfredzaamheid (acht iemand zichzelf in staat om zichzelf (en anderen) te redden?)

3.3.1. Perceptie

Risicoperceptie kan worden gezien als "het subjectieve oordeel dat een persoon, een groep of maatschappij heeft over de aard, ernst en omvang van een mogelijke impact, de waarschijnlijkheid dat die plaatsvindt, en de aanvaardbaarheid van het risico"¹¹. Risicoperceptie bepaalt mede "keuzes die mensen maken, hun gedrag en handelingsbereidheid, en de ervaren legitimiteit van het beleid". Het gedrag en de keuzes zijn bepalend voor de mate waarin mensen worden blootgesteld aan en kwetsbaar zijn voor een risico. Daarmee is risicoperceptie "ook van invloed op het risico zelf"¹¹.

3.3.2. Voorbereiding

De voorbereiding kan worden opgesplitst in of mensen op zoek gaan naar informatie en/of ze daadwerkelijk actie ondernemen.

¹¹ Witmer, M., Franken, R., Van Gaalen, F., van Minnen, J., Beije, E. & Kirkels, F. (2023). Nationale klimaatrisicoanalyse 2022-2026 [Rapport Planbureau van de Leefomgeving, 23 maart 2023] Geraadpleegd van <https://www.pbl.nl/publicaties/nationale-klimaatrisicoanalyse-2022-2026>

3.3.3.(Zelf)redzaamheid

Bij zelfredzaamheid gaat het om de mate waarin mensen van zichzelf of van elkaar inschatten dat ze de capaciteiten hebben om met verstoringen om te kunnen gaan. Dit geldt zowel voor de individu als voor de individuen onderling, dus voor het collectief.

De term die hier ook wel voor wordt gebruikt is *samenredzaamheid*. Deze term wordt echter vaak nog breder gezien, waarbij ook de samenwerking met bedrijven bijvoorbeeld bedrijven wordt bedoeld. Daarnaast wordt *zelfredzaamheid* ook wel breder gedefinieerd dan alleen dat van één persoon in zijn eigen omgeving, hiermee kan ook de redzaamheid van mensen in onderling verband worden gezien, dus voor het collectief. Daarom wordt in deze module de term *(zelf)redzaamheid* gebruikt in de breedste zin van het woord.

3.3.4.Informatie verzamelen

Het is niet nodig om als veiligheidsregio allerlei metingen en onderzoeken zelf uit te gaan voeren. Er kan gebruik worden gemaakt van bestaande metingen en onderzoeken. Ook kan, waar mogelijk, gebruik worden gemaakt van informatie uit andere regio's. Zeker als het gaat om meer algemene uitvragen. Deze informatie zal waarschijnlijk niet heel veel verschillen tussen de regio's en kan in ieder geval een eerste globaal beeld geven van waaruit kan worden gestart. Gebieden waar een risico zich heeft voorgedaan kan als baseline worden gebruikt voor de rest van Nederland, zoals het onderzoek in Limburg na de overstromingen in 2021. Hierbij kan worden gewerkt met aannames zoals, wanneer mensen zich in eerder getroffen gebieden niet voorbereiden nadat ze het daadwerkelijk hebben meegemaakt, ze dat ook in de rest van Nederland niet doen.

De indeling van een bepaalde groep of populatie voor het bepalen van de zelfredzaamheid bijvoorbeeld, is sterk afhankelijk van het risico. Zo kan iemand bij het ene risico heel zelfredzaam zijn, maar bij een ander risico, kan deze zelfde persoon opeens als kwetsbaar worden gezien. Gemeenten hebben over het algemeen de verschillende groepen/populaties goed in beeld. Deze informatie kan als startpunt worden genomen. Gemeenten hebben waarschijnlijk wel zicht op de niet-redzamen in hun gemeente. De vraag is alleen hoe gemeenten deze kwetsbaren in beeld brengen. Veel informatie is waarschijnlijk beschikbaar op wijkniveau bij partijen die achter de voordeur komen, zoals wijkverpleging/thuiszorg. Of bij bijvoorbeeld voedselbanken. Voor het meenemen in de risicoanalyse is een 'overall' beeld voldoende, hiervoor kan worden gewerkt met een inschatting/aanname van de gemiddelde grootte van de groep niet-redzamen in een populatie aan de hand van een steekproef bijvoorbeeld.

Er is veel (openbare) informatie beschikbaar. Zo kan gedacht worden aan onder meer de volgende informatiebronnen:

- CBS-data
- Veiligheidsmonitor (veiligheidsregio's)
- Risico- en crisis barometer (NCTV)

Het belangrijk is om gevoel te krijgen en te houden bij wat er leeft in de samenleving en specifiek die binnen de regio. Daarvoor is het goed om regelmatig een thermometer in de samenleving binnen de regio te steken. Als mogelijke aanvulling op de Risico- en Crisisbarometer op landelijk niveau. Hiervoor zou centraal/bovenregionaal gewerkt kunnen gaan worden met een gestandaardiseerde vragenlijst voor uitvraag op regionaal niveau. De Risico- en Crisisbarometer (NCTV) kan daarvoor als basis worden gebruikt. Zo kan met regelmaat een beeld worden gevormd van de status op regionaal niveau.

3.4. Doorontwikkeling

Voor het bredere beeld van veerkracht is het ook van belang om inzicht te hebben in 'institutionele veerkracht', daaronder valt de veerkracht van de hulpverleningsorganisaties (inclusief de veiligheidsregio) zelf. Hierbij zit een link naar bedrijfscontinuïteit/continuïteit van de respons en het in beeld brengen capaciteiten ('wat heb je beschikbaar?'). Dit moet nog verder worden onderzocht en uitgewerkt. Hiervoor kan aansluiting wordt gezocht op *Business Continuity Management (BCM)* binnen de veiligheidsregio en bij de crisispartners. Ook zit er een link tussen veerkracht en het uitwerken van de CER (Critical entities resilience) richtlijnen, deze levert ook input voor onder meer de onderdelen 'Omgeving' (2.3.2) en 'Verbondenheid' (2.3.4) in module 2.

Daarnaast zijn voor de doorontwikkeling de volgende aandachtspunten van belang.

- Naast burgers is het ook belangrijk om dieren mee te nemen. Bij het NIPV loopt een *programma Dieren in Rampen en Crises*. Hierop kan aansluiting worden gezocht om de verschillende ontwikkelingen op elkaar af te stemmen.
- Daarnaast ook belangrijk om aandacht te hebben voor tijdelijke bewoners, zoals toeristen en vluchtelingen. Wellicht zijn daar goede voorbeelden te vinden bij onze buurlanden.

4. Module 4 | Kwalitatieve duiding impact op vitale veiligheidsbelangen

Module 4 is het beschrijven en duiden van de impact van de risico's op de vitale veiligheidsbelangen. De vitale belangen zijn¹²:

- Territoriale veiligheid
- Fysieke veiligheid
- Ecologische veiligheid
- Economische veiligheid
- Sociaal politieke stabiliteit
- Veiligheid cultureel erfgoed

De veiligheidsbelangen¹² zijn vertaald naar meerdere impactcriteria (tabel 3).

Tabel 3. De vitale veiligheidsbelangen vertaald naar meerdere impactcriteria

Vitaal belang	Impactcriterium
1. Territoriale veiligheid	1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied
2. Fysieke veiligheid	2.1 doden 2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken 2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
3. Economische veiligheid	3.1 kosten
4. Ecologische veiligheid	4.1 langdurig aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)
5. Sociale en politieke stabiliteit	5.1 verstoring van het dagelijks leven 5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur 5.3 sociaal psychologische impact
6. Veiligheid van cultureel erfgoed	6.1 aantasting van cultureel erfgoed

NB: De indeling van de belangen in criteria en de algemene invulling van de criteria zelf zijn overgenomen uit de Handreiking Regionaal Risicoprofiel uit 2009.

De uitwerking in deze module bestaat uit de volgende stappen:

1. Beschrijving impact, hierin wordt voor de vitale belangen en impactcriteria per risico beschreven welke impactcriteria van toepassing zijn en waarom (Kolom 3 in tabel 4).
2. Duiding mate van impact, hierin wordt per risico voor de impactcriteria die van toepassing zijn, de mate waarin deze van toepassing zijn en waarom bepaald (Kolom 4 in tabel 4). Er wordt hierbij gewerkt met drempelwaarden¹³.
3. Resultaat per vitaal belang (stoplicht). Hierbij wordt in de laatste kolom van tabel 4 ingevuld welke kleur het resultaat is van de bovenstaande stappen. Hiervoor wordt de stoplichtindeling, 'niet van toepassing' (groen), 'van toepassing' (oranje) en 'van toepassing in ernstige mate' (rood) gebruikt. In de onderstaande tabel staat een voorbeeld uitgewerkt.

¹² Deze zijn gelijk aan die in de Handreiking Regionaal Risicoprofiel uit 2009 en ongewijzigd overgenomen.

¹³ Voor de drempelwaarde wordt de C-score uit de Handreiking RRP uit 2009 gebruikt. Deze drempelwaarden hebben daardoor een prominente plek en functie gekregen. Voor criteria 4.1 en 5.3 is echter wel afgeweken van de handreiking i.v.m. de complexiteit van de invulling deze criteria.

Groen	Niet van toepassing:	De gebeurtenis/het fenomeen waar we naar kijken heeft generlei gevolgen voor een bepaald impactcriterium. Een terroristische aanslag zal in de regel bijvoorbeeld niet leiden tot een aantasting van milieu en natuur (4.1)
Oranje	Van toepassing:	De gebeurtenis /het fenomeen raakt een bepaald impactcriterium, maar de gevolgen zijn niet ernstig (oude score C). Dezelfde terroristische aanslag zal bijvoorbeeld wel leiden tot financiële kosten (3.1), maar het is niet aannemelijk dat dit snel boven de 20 miljoen euro uit zal komen (drempelwaarde=oude score C op 3.1)
Rood	Van toepassing in ernstige mate:	De gebeurtenis/het fenomeen raakt een bepaald impactcriterium en de gevolgen zijn ernstig (oude score C, D of E). Het is bijvoorbeeld aannemelijk dat een terroristische aanslag leidt tot meer dan 4 doden (drempelwaarde=oude score C criterium 2.1) en dat het bijbehorende criterium dus in grote mate van toepassing is.

4.1. Stap 1 | Beschrijving impact

4.1.1. Beschrijf per risico (op het niveau van crisistype) welke impactcriteria van toepassing zijn en geef toelichting waarom. Beantwoord hiervoor de vragen uit de 3^e kolom in tabel 4 (Ja=van toepassing en Nee=niet van toepassing). Geef toelichting waarom het criterium wel/niet van toepassing (gebruik daarvoor de verzamelde informatie uit module 2).

4.1.2. Beschrijf per risico de beweeglijkheid/volatiliteit voor de impact

Is het te verwachten dat de impact van het risico de komende jaren gaat veranderen (door ontwikkelingen binnen/buiten de regio)?

- Voor welke criteria verandert de impact (van bijvoorbeeld 'van toepassing' naar 'van toepassing in ernstige mate' of andersom) voor dit risico?
- Welke vitale belangen en criteria zijn nu niet van toepassing en kunnen de komende jaren wel van toepassing worden voor dit risico?

4.2. Stap 2 | Duiding mate van impact

Bepaal voor de impactcriteria die van toepassing zijn per risico de mate waarin deze van toepassing zijn en waarom. Beantwoord hiervoor de vragen uit de 4^e kolom in tabel 4 (Ja=van toepassing in ernstige mate en Nee=van toepassing). Geef toelichting waarom het criterium in ernstige mate van toepassing is (gebruik daarvoor de verzamelde informatie uit module 2).

Tabel 4. Kwalitatieve duiding impact op vitale belangen voor het risico

Nr.	Vitaal belang/ Criterium	Beschrijving impact (wel/niet van toepassing) en toelichting waarom	Duiding mate van impact en toelichting waarom	Resultaat per vitaal belang (stoplicht)
1	Territoriale veiligheid			
1.1	Aantasting van de integriteit van het grondgebied	Leidt het risico tot een aantasting van het grondgebied? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot een aantasting van het grondgebied, waarbij sprake is van: <ul style="list-style-type: none"> • Een gebied van max 4km² voor en half jaar of langer • (en/of) Een gebied van 4 km² voor meer dan een maandag • (en/of) Een gebied van meer dan 40km² voor meer dan een week • (en/of) Een gebied van meer dan 400km²? Waarom?	
2	Fysieke veiligheid			

2.1	Doden	Leidt het risico tot directe dodelijke slachtoffers of vervroegd overlijden? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot ten minste 4 directe dodelijke slachtoffers of 16 vervroegde overlijdens? Waarom?	
2.2	Ernstig gewonden en chronisch zieken	Leidt het risico tot chronisch zieken en ernstige gewonden? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot ten minste 4 chronisch zieken dan wel ernstig gewonden? Waarom	
2.3	Lichamelijk lijden (gebrek aan primair levensbehoeften)	Leidt het risico tot een structureel (>2 dagen) gebrek aan primaire levensbehoeften waarbij mensen als gevolg hiervan ook daadwerkelijk lichamelijk lijden ondervinden? Waarom wel/niet?	Is het te verwachten dat deze situatie <ul style="list-style-type: none"> • Gedurende 2-6 dagen Meer dan 4000 mensen raakt • (en/of) Gedurende 1 tot 4 weken meer dan 400 mensen raakt • (en/of) Een maand of langer aanhoudt? langer dan een week duurt én meer dan 5000 mensen treft? / meer dan één gemeente treft? Waarom	
3	Economische veiligheid			
3.1	Kosten	Leidt het risico tot financiële kosten? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot meer dan 20 miljoen aan financiële kosten? Waarom?	
4	Ecologische veiligheid			
4.1	Langdurige aantasting van het milieu en natuur	Leidt het risico tot het permanent vergaan (>20 jaar hersteltijd) van (delen van) beschermde dan wel onbeschermde natuurgebieden? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot het permanent vergaan (>20 jaar hersteltijd) van dusdanig veel beschermd dan wel onbeschermd natuurgebied dat op regionaal niveau de landschaps- en biodiversiteit onder ernstige druk komt te staan? Waarom?	
5	Sociale en politieke stabiliteit			
5.1	Verstoring van het dagelijks leven	Leidt het risico tot het aantasten van één of meer indicatoren? <ol style="list-style-type: none"> Geen onderwijs kunnen volgen Niet naar het werk kunnen gaan Geen gebruik kunnen maken van maatschappelijke voorzieningen Verminderde bereikbaarheid door 	Is het te verwachten dat er: <p>A) één indicator van toepassing is en dat de situatie 3 dagen tot een week duurt en meer dan 40.000 mensen raakt en/of een week tot een maand duurt en meer dan 4000 mensen raakt en/of langer dan een maand duurt en meer dan 400 mensen raakt?</p> <p>B) twee indicatoren van toepassing zijn en dat de situatie tot 2 dagen duurt en meer dan 40.000 mensen raakt en/of 3 dagen tot een week duurt en minder dan 40.000 mensen raakt en/of een</p>	

		<p>blokkade van wegen en uitval van openbaar vervoer</p> <p>V. Niet kunnen doen van noodzakelijke aankopen wegens winkelsluiting</p> <p>Waarom wel/niet?</p>	<p>week tot een maand duurt en meer dan 400 mensen raakt en/of langer dan een maand duurt?</p> <p>C) drie indicatoren van toepassing zijn en dat de situatie tot 2 dagen duurt en meer dan 40000 mensen raakt en/of 3 dagen tot een week duurt en meer dan 400 mensen raakt en/of een week tot een maand duurt?</p> <p>Waarom?</p>	
5.2	Aantasting positie lokale en regionale openbaar bestuur	Leidt het risico tot druk op het functioneren van tenminste één van de indicatoren? Waarom wel/niet?	<p>Leidt het risico tot een aantasting van:</p> <ul style="list-style-type: none"> Eén indicator gedurende meer dan een maand? (en/of) Twee indicatoren gedurende meer dan een week? (en/of) Meer dan drie indicatoren ongeacht tijdsduur? <p>Waarom?</p>	
5.3	Sociaal psychologische impact	Leidt het risico tot gevoelens van angst, verslagenheid of woede onder de bevolking? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot <u>structurele</u> gevoelens van angst, verslagenheid of woede onder de bevolking? Waarom?	
6	Veiligheid van cultureel erfgoed			
6.1	Aantasting cultureel erfgoed	Leidt het risico tot het permanent verloren gaan van (een) object(en) van cultuurhistorische waarde? Waarom wel/niet?	Leidt het risico tot het permanent vergaan van dusdanig veel objecten van cultuurhistorische waarde of van een individueel object met een dusdanig belang dat lokale of regionale gemeenschap(vorming) onder druk staat? Waarom?	

4.3. Stap 3 | Resultaat per vitaal belang (stoplicht)

Bepaal per vitaal belang wat het resultaat is van de stappen in 4.1 en 4.2. Gebruik voor vitale belangen met meerdere onderliggende criteria het gemiddelde resultaat. Vul de kleur van het resultaat in bij de laatste kolom van tabel 4. Hiervoor wordt de volgende stoplichtindeling gebruikt:

- Niet van toepassing = Groen
- Van toepassing = Oranje
- Van toepassing in ernstige mate = Rood

4.4. Doorontwikkeling

Voor deze module wordt geen gebruik gemaakt van een scenario om de impact te duiden, maar van de beschrijving van een fenomeen. In de doorontwikkeling is het belangrijk om te evalueren of deze module werkbaar is bij het gebruik van een fenomeenbeschrijving.

Daarnaast is het van belang om voor een aantal 'nieuwe' onderwerpen, met name 'digitale veiligheid', te bepalen of hiervoor een vitaal belang of een impactcriterium moet worden toegevoegd. Voor de gebruikte drempelwaarden is het belangrijk om te bepalen of deze nog aansluiten bij de realiteit en in het gebruik.

5. Module 5 | Multi-criteria analyse

Deze module is het uitvoeren van een multi-criteria analyse. De uitkomsten uit deze module zorgen voor een samenvatting van de inventarisaties in module 2 en module 4 van alle uitgewerkte risico's in de regio. Er wordt hierin gekeken naar de samenhang en verbinding tussen de risico's. Daarvoor wordt een rangschikking gemaakt van alle risico's vanuit vier verschillende perspectieven. Er wordt als het ware door vier lenzen naar de risico's gekeken, elke lens levert een eigen rangschikking op. De lenzen worden gemaakt door de vragen in de onderstaande stappen te beantwoorden per risico en per stap een score te maken door de som te nemen van de antwoorden. Risico's (crisistypen) zijn zo binnen de lenzen vergelijkbaar maar niet tussen lenzen. Wel kunnen de verschillende lenzen in samenhang informatie geven over het 'risicolandschap' binnen de regio. De vier perspectieven/lenzen die in deze module worden uitgewerkt zijn:

1. Hoe erg is het?

- Feitelijke impact
- Verbondenheid en complexiteit

2. Waarschijnlijkheid

- Kans van optreden
- Voorspelbaarheid/onzekerheid

3. Perceptie

- Verwachte maatschappelijke impact

4. Beweeglijkheid en (on)bekendheid

- Ontwikkelingen/trends
- Beweeglijkheid/toename
- Mate van bekendheid

5.1. Stap 1 | Uitwerking lens 1 'Hoe erg is het?'

Gebruik hiervoor de resultaten uit de stoplichtenindeling (tabel 4) uit module 4.

- Feitelijke impact
 - In de breedte: hoeveel verschillende vitale belangen worden geraakt?
 - Ernst: Hoeveel rode stoplichten zijn er?
- Verbondenheid en complexiteit
 - Cascade-potentieel en betrokken processen (resultaten uit 2.3.4 uit module 2) (verzwarende factor +1)

criterium	Vraag	Invulling	Weging
Feitelijke impact	Breedte: Hoeveel verschillende vitale belangen worden geraakt?	Score aantallen uit module 4	Hoog (>4) =3 Midden (2-4) =2 Laag (<2) =1
	Ernst: Hoeveel rode stoplichten zijn er?	Score aantallen uit module 4	Hoog (>3) =3 Midden (2-3) =2 Laag (<2) =1
Verbondenheid en complexiteit	Heeft het risico cascade-potentieel?	Ja/Nee (Uit inventarisatie module 2)	Ja (+1) Nee (0)

5.2. Stap 2 | Uitwerking lens 2 'Waarschijnlijkheid?'

Gebruik de informatie uit de inventarisatie 'waarschijnlijkheid' (2.2) uit module 2.

- Wat is de kans van optreden op basis van module 2? Aangeven of er gebruik is gemaakt van kwalitatieve of statistische gegevens.
- Voorspelbaarheid/onzekeerheid
 - Minder voorspelbaar/meer onzekeerheid is verzwarende factor (+1)

criterium	Vraag	Invulling	Weging
Kans van optreden NB: Aangeven of er gebruik is gemaakt van statistische of kwalitatieve gegevens.	Wat is de kans van optreden?	Aan de hand van module 2	Zeer waarschijnlijk =3 Mogelijk =2 Onwaarschijnlijk =1
Voorspelbaarheid/onzekeerheid	Hoe voorspelbaar is het risico?	Voorspelbaar Minder voorspelbaar/meer onzekeerheid	Minder voorspelbaar/meer onzekeerheid(+1) Voorspelbaar (0)

5.3. Stap 3 | Uitwerking lens 3 'Perceptie'

Gebruik hierbij de informatie uit de inventarisatie 'betrokkenen' (2.3.3) uit module 2 en de specifieke inventarisatie uit module 3 'veerkracht'.

- Verwachte maatschappelijke impact
 - Wat is de maatschappelijke perceptie over het risico? Inschatting is hoog, midden, laag.

criterium	Vraag	Invulling	Weging
Verwachte maatschappelijke impact	Wat is de maatschappelijke perceptie over het risico?	Risico wordt hoog, midden, laag ingeschat (uit module 2 en 3)	Hoog =3 Midden =2 Laag =1

5.4. Stap 4 | Uitwerking lens 4 'Beweeglijkheid en (on)bekendheid'

Gebruik hierbij de informatie uit de inventarisatie van de beweeglijkheid voor de waarschijnlijkheid (2.2.1) en beweeglijkheid voor de impact (4.1.2) uit de modules 2 en 4.

- Ontwikkelingen/trends
 - In hoeverre zijn ontwikkelingen/trends van invloed op het risico? Hiervoor scoren bij hoeveel eigenschappen ontwikkelingen een rol spelen (informatie uit tabel 2 in module 2)
- Beweeglijkheid/volatiliteit
 - In welke mate zal de waarschijnlijkheid de komende jaren gaan toenemen (informatie uit 2.2.1)?
 - In welke mate zal de impact de komende jaren gaan toenemen (informatie uit 4.1.2)?
- Mate van bekendheid
 - Is er veel of weinig bekend over het risico? Weinig bekend is verzwarende factor (+1)

criterium	Vraag	Invulling	Weging
Ontwikkelingen/trends	In hoeverre zijn ontwikkelingen/trends van invloed op het risico?	Hoog, midden, laag op basis van module 2	Hoog (>4) =3 Midden (2-4) = 2 Laag (<2) = 1
Beweeglijkheid/toename	In welke mate zal de waarschijnlijkheid de komende jaren gaan toenemen?	Hoog, midden, laag op basis van module 2	Hoog =3 Midden = 2 Laag = 1
	In welke mate zal de impact de komende jaren gaan toenemen?	Hoog, midden, laag op basis van module 4	Hoog =3 Midden = 2 Laag = 1
Mate van bekendheid	Is er veel of weinig informatie bekend over het risico?	Veel/weinig op basis van inventarisatie module 2 en 4	Weinig (+1) Veel (0)

5.5. Doorontwikkeling

Voor deze module is voor de invulling van de inschatting 'hoog, midden, laag' gebruik gemaakt van getallen die mogelijk nog kunnen worden aangepast na toepassing en toetsing van de module door de veiligheidsregio's in de praktijk. Het is belangrijk om te evalueren of deze module voldoende invulling geeft aan de behoefte om een rangschikking van de risico's te maken of dat een andere vorm van het maken van een 'samenvatting' of 'overzicht' nodig is.

6. Module 6 | Beleidsvoorbereiding

Optioneel kan ervoor worden gekozen om module 6 (beleidsvoorbereiding) uit te voeren als onderdeel van de analyse. Er kan ook voor worden gekozen om deze module juist apart uit te voeren als startpunt en onderdeel van het proces van opstellen van het regionaal beleidsplan veiligheidsregio en dus niet als onderdeel van de analyse.

In deze module kan de link worden gelegd naar de zes sporen van beïnvloeding (figuur 3). Hieronder staan de zes sporen beschreven.

Figuur 3. Zes sporen van beïnvloeding

Beïnvloeding van wet- en regelgeving

Het eerste spoor richt zich op het beïnvloeden van wet- en regelgeving op gemeentelijk, regionaal, provinciaal en landelijk niveau. Denk aan de totstandkoming van de Omgevingswet en ook de onderliggende besluiten. Het kan ook zijn dat we beleid daarover (mede) ontwikkelen, dan wel aanpassen (bijvoorbeeld beleidsontwikkeling en regelgeving rond de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, verdicht wonen, zelfredzaamheid, evenementen). Dat betekent dat veiligheidsregio's en omgevingsdiensten vertegenwoordigd moeten zijn binnen de diverse netwerken van beleidsmakers en juristen op die verschillende niveaus.

Inrichten omgeving

Het tweede spoor gaat over de inrichting van de (fysieke) leefomgeving. Veiligheidsregio's en omgevingsdiensten kunnen gemeenten, provincie en (soms) het Rijk adviseren bij het ontwerp en het gebruik van onze leefomgeving. Dat doen zij bijvoorbeeld door te participeren in gemeentelijke besluitvormingsprocessen rond een omgevingsvisie of omgevingsplan of bij andere ruimtelijke plannen en ontwikkelingen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Een ander spoor, waarin veiligheidsregio's tot nu toe de meeste inzet plegen, is het spoor van VTH. Het gaat dan om adviseren bij vergunningen en het uitvoeren van controles of inspecties bij het toezicht. In sommige gevallen (bedrijfsbrandweren) heeft de veiligheidsregio ook een handhavende rol. De laatste jaren probeert de veiligheidsregio naast een 'toets' aan wet- en regelgeving ook risicogericht te adviseren rond vergunningen en initiatieven. Dat doet zij door het schetsen van de risico's en mogelijkheden om die te beïnvloeden en (aan het einde van het traject) inzichtelijk maken van restrisico's en handelingsperspectieven voor de hulpverlening en direct betrokkenen. Het 'vooroverleg' voor de vergunningsfase of de 'omgevingstafels' bieden hiertoe een uitgelezen mogelijkheid om nog invloed uit te oefenen op het initiatief (plan of activiteit). Juist *daar* is nog ruimte voor deze dialoog over risico's en mogelijkheden en is er nog ruimte en tijd om het plan aan te passen.

Kennisdeling en gedragsverandering bij initiatiefnemers

Een ander spoor is het inzetten op gedragsverandering bij burgers en bedrijven, die initiatieven ontplooiën in de fysieke leefomgeving. Door als veiligheidsregio kennis te delen over risico's van branden, rampen en crises en de mogelijkheden én onmogelijkheden van de hulpdiensten, kunnen we het gedrag beïnvloeden. Het gaat erom met initiatiefnemers proactief in gesprek te gaan en risico's bespreekbaar te maken. Een goede verantwoordelijkheidsverdeling, risicoperceptie en risico-acceptatie zijn belangrijke aandachtsvelden in die dialoog.

Kennisdeling met- en handelingsperspectief voor respons

Een ander spoor om risico's te verkleinen is door de mogelijke effecten van potentiële incidenten te verkleinen. Door veilig en effectief optreden van de incidentbestrijders (brandweer, politie, ambulancedienst) kunnen de effecten zo klein mogelijk worden gehouden. Adviseurs delen daarom kennis van de risico's, de getroffen maatregelen en de restrisico's, die daaruit voortkomen met deze partijen.

Communicatie over de restrisico's en handelingsperspectief

Ook kunnen we inzetten op communicatie. Het gaat er dan over de (rest)risico's en om burgers en bedrijven een passend handelingsperspectief te bieden. De kans op letsel en/of slachtoffers neemt hierdoor verder af. Ook voorlichting, bijvoorbeeld in het kader van brandveilig leven, past in dit spoor en draagt bij aan het beïnvloeden van de risico's.

6.1. Doorontwikkeling

In deze module kunnen nog onder meer de volgende onderdelen worden uitgewerkt:

- Beïnvloedbaarheid
- Effectiviteit
- Kosten/baten

7. Rapportage

Het doorlopen van de modules levert relevante informatie op over de regionale risico's. Deze informatie kan op verschillende manieren worden gepresenteerd. Dat hangt ook af van de doelstelling van de rapportage.

Er kan bijvoorbeeld worden gekozen voor een achtergrond document met veel informatie die op de verschillende niveaus kan worden gebruikt.

Voor de presentatie aan het bestuur kan een bestuurlijke samenvatting worden gemaakt.

De vorm van presentatie is vrij aan de regio's om zelf te bepalen. Ter inspiratie kan worden gekeken naar het overzicht van de initiatieven van de verschillende regio's op www.risicogerichtwerken.nl.

Bijlage I | Groslijst crisistypen

Onderstaande groslijst is een eerste synthese van crisis- en incidenttypen die momenteel naar voren komen in de risicobeelden en van de verschillende veiligheidsregio's de lijst is nadrukkelijk nog niet compleet. Uitgangspunt is om van de groslijst een levend document te maken waar nieuwe crisis- en incidenttypen aan toe kunnen worden gevoegd vanuit de veiligheidsregio's.

De lijst is opgesteld in samenspraak met het Programma versterking landelijke informatievoorziening (KCR2). Deze thema's (zie onderstaande tabel) zullen worden gebruikt voor de risico-inventarisatie en -analyse op niveau 3. Bij het opstellen van die thema's is rekening gehouden met de aansluiting op de thema's zoals die worden gehanteerd in de Rijksbrede Risicoanalyse. Door met de doorontwikkeling van de methodiek hier op aan te sluiten wordt alvast een stap gemaakt in het creëren van meer eenduidigheid tussen de niveaus.

Ze zijn gegroepeerd per thema (links) en voor elk type wordt een korte toelichting, een aantal voorbeelden gegeven met betrekking tot mogelijke incidenttypen (rechts) die hieronder kunnen vallen. De thema's interne bedrijfsvoering en continuïteit, Economie & handel, Bestuur en rechtsorde en Internationale positie en geopolitiek zijn niet opgenomen in dit overzicht. Deze worden ofwel belegd bij de Rijksoverheid ofwel, in het geval van de bedrijfsvoering, kunnen op regionaal niveau worden behandeld in een apart product.

Thema	Crisistype (groslijst)	Mogelijke incidenttypen
Natuur & klimaat	Overstromingen	Vanuit zee; rivier; etc.
	Natuurbranden	Verschillende locaties / intensiteit / etc.
	Extreem weer	Hevige windhozen; zware regenval; sneeuwstorm; ijzel; extreme hitte; extreme droogte; etc.
	Aardbevingen	Geïnduceerd; natuurlijk
Gezondheid	Humane infectieziekten	Griepepidemie; onbekend respiratoir virus; etc.
	Dierziekten (incl. zoönose)	Verschillende diersoorten / wel of niet mens overdraagbaar
	Chronische blootstellingen	Bijv. als gevolg uitstoot industrie
	Plagen & Plantenziekten	Uitbraak schimmels; plaagdieren; etc.
	Zorgcontinuïteit (druk op de zorg)	Eigenstandig of als keteneffect
Vitale voorzieningen (niet moedwillige verstoringen)	Uitval / verstoring elektriciteitsvoorziening	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval / verstoring gas-/warmtevoorziening	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval / verstoring data & telecommunicatie	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval / verstoring drinkwatervoorziening	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval / verstoring afhandeling verkeer en vervoer	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval / verstoring afhandeling voedselvoorziening	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval / verstoring afvalverwerking	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
	Uitval/verstoring rioolwaterzuiveringsvoorziening	Verschillende locaties/ mate en duur van uitval
Fysieke leefomgeving & milieu	Ongevallen chemische stoffen (stationair)	Verschillende locaties / stoffen / hoeveelheden

	Ongevallen biologische agentia (stationair en verkeer)	Bedrijfsongeval laboratorium / industrie
	Stralingsongevallen (stationair en verkeer)	Stralingsincident kerncentrale in NL; centrale buiten NL; ongeval industrie; etc.
	Milieu-incidenten	Bijv. lozing olie op water;
	Verkeersongevallen weg	Verschillende locaties / belading / etc.
	Verkeersongevallen weg chemische stoffen	Verschillende locaties / belading / etc.
	Verkeersongevallen water	Verschillende locaties / belading / etc.
	Verkeersongevallen water chemische stoffen	Verschillende locaties / belading / etc.
	Verkeersongevallen lucht	Verschillende locaties / belading / etc.
	Verkeersongevallen spoor	Verschillende locaties / belading / etc.
	Verkeersongevallen spoor chemische stoffen	Verschillende locaties / belading / etc.
	Incidenten in tunnels	Verschillende typen tunnel
	Ongeval buisleidingen	Verschillende aanwezige stoffen
	Branden gebouwde omgeving	Brand verpleeghuis; brand industrieterrein; etc.
	Instortingen gebouw	Verschillende typen gebouwen
	Explosie (geen gevaarlijke stoffen)	Gasexplosie woning
Maatschappij	Verstoring publieksveiligheid evenementen	Verschillen soorten evenement /omstandigheden
	Openbare orde verstoringen	(voetbal)rellen; demonstratie loopt uit de hand; asiel en migratie; etc.
	Polarisatie	Spanningen binnen wijk; spanningen rond evenement; etc.
	(Extreem) geweld in de openbare ruimte	Terreuraanslag; verward persoon; etc.
	Criminaliteit	Liquidaties; ondermijning lokaal bestuur; etc.
	Cyberaanvallen	Ransomware, moedwillige verstoring vitale processen; etc.
	Ramp op afstand	Groot verkeersongeval in buitenland; natuurramp buitenland; etc.

Bijlage II | Begrippen en definities

De onderstaande termen en begrippen worden gebruikt bij het in beeld brengen van risico's op de drie niveaus. Dit is een dynamische lijst, er kunnen dus nog termen/begrippen bij komen of afgaan. In de doorontwikkeling van de handleiding is het van belang om gezamenlijk te bepalen welke termen/begrippen onderdeel zijn van het 'nieuwe' begrippenkader en waarvoor een eenduidige definitie dient te worden bepaald of al beschikbaar is.

Term/begrip
Risico
Risicothema
Risicovolle situatie
Risico-inventarisatie
Risicoanalyse
Risicomangement
Risicomonitoring
Risicocategorie
Risicosignalering
Risicotype
Risicobeoordeling
Risicobeheersing
Risicoprofiel
Risicobeeld
Risicoveroorzaker
Risico-ontvanger
Risicoscan
Risico-professional
Risicoanalist
Risicodialoog
Risicogerichtheid
Risicogericht werken
Risicogericht beleid
Risicokaart
Risicodiagram
Risicomatrix
Risicoschatting
Risico-denken
Risicoduiding
Risicoscope
Risicoperceptie
Risicomitigatie
Dynamisch risicoprofiel
Veiligheid
Fysieke Veiligheid
Sociale Veiligheid
Economische veiligheid
Digitale veiligheid
Ecologische veiligheid
Brandveiligheid
Veiligheidsketen
(Vitale) Veiligheidsbelangen
Veiligheidsinformatiecentrum (VIC)
Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK)
Veiligheidsinformatie- en coördinatiecentrum (VICC)
Multi intelligence centrum (MIC)
Crisis
Crisistypen
Crisismanagement
(Cyclische) crisisbeheersing
Brandweezorg
Zorgrisico
(Maatschappelijk) thema
Dreiging
Dreigingslandschap
Sluimerende dreiging
Dreigingsthema
Kwetsbaarheden

Term/begrip vervolg
Incidenttype
Calamiteit
Ramp
Brand
Scenario
Maatgevend scenario
Illustratief scenario
Incidentscenario
Ongeval
Moedwillige verstoring
Onzekerheid
Beïnvloedbaarheid
Waarschijnlijkheid
Waarschijnlijkheidsbeoordeling
Impact
Impactcriteria
Impactbeoordeling
Multihazard
(Risico-)eigenschappen
Oorzaken
Effect
Gevolgen
Trendanalyse
Fenomeen
Fenomeenanalyse
Gebeurtenis
Manifestaties
Ontwikkelingen
Indicator
Keteneffect
Ketenoorzaak
Cascade-effect
Stapelning van risico's
Maatregelen
Veerkracht
Veerkrachtsanalyse
Capaciteitanalyse
Weerbaarheid
Weerbaarheidsanalyse
Maatschappelijke ontwrichting
Maatschappelijke continuïteit
Informatiestuurd
Bovenregionaal
Geografische kenmerken
Temporele kenmerken
Demografische kenmerken
Sociaaleconomische kenmerken
Abstractieniveau
Strategisch
Tactisch
Operationeel
Crisispartner
Kennispartner
Netwerkpartner
Risicopartner

Bijlage III | Was wordt lijst onderdelen van de methodiek

Onderdeel van de methodiek	Was in de handreiking RRP 2009	Wordt in de uitgangspunten nieuwe methodiek risico-inventarisatie en -analyse
Waarvoor wordt het product gebruikt?	Het RRP is de basis voor het beleidsplan	De risico-inventarisatie en -analyse is nog steeds input voor het beleidsplan op niveau 1, daarnaast kan analyse input geven voor het opstellen van jaarplannen (niveau 2) en de bepaling van benodigde inzet op niveau 3. De ingezette (beleids)maatregelen vormen vervolgens weer input voor een nieuwe risico-inventarisatie en -analyse. Hiermee ontstaat een doorlopend cyclisch proces en is de risico-inventarisatie en -analyse integraal onderdeel van het cyclische proces van crisisbeheersing en brandweerzorg.
Afbakening type risico's	Het RRP bevat risicovolle situaties die kunnen leiden tot branden, rampen en crises, waarbij er sprake is van een afwijking van de reguliere situatie en waarbij de maatschappelijke continuïteit dan wel stabiliteit in het geding komt. Dagelijkse (brand)veiligheidsrisico's vallen hierbuiten.	De afbakening blijft in principe hetzelfde. De precieze afbakening van de orde van grootte van risico's die een plek krijgen in het nieuwe RRP, in relatie tot 'reguliere' risico's, is een onderwerp dat bij het doorontwikkelen en toetsen van de nieuwe methodiek verder moet worden afgestemd.
Indeling thema's en crisistypen	De indeling wordt gedaan op basis van verschillende crisistypen onder 7 maatschappelijke thema's: <ol style="list-style-type: none"> 1. Natuurlijke omgeving 2. Gebouwde omgeving 3. Technologische omgeving 4. Vitale infrastructuur en voorzieningen 5. Verkeer en vervoer 6. Gezondheid 7. Sociaal-maatschappelijke omgeving 	De indeling wordt nog steeds gedaan op basis van thema's en daaronder crisistypen. De indeling van de thema's (en onderliggende crisistypen) is aangepast in lijn met andere (lopende)ontwikkelingen (o.a. KCR2). De voorgestelde thema's zijn: Binnen het RRP <ol style="list-style-type: none"> 1. Natuur & klimaat 2. Gezondheid 3. Vitale voorzieningen 4. Fysieke leefomgeving & milieu 5. Maatschappij Buiten het RRP <ol style="list-style-type: none"> 6. <i>Interne bedrijfsvoering en continuïteit</i> 7. <i>Economie & handel</i> 8. <i>Bestuur en rechtsorde</i> 9. <i>Internationale positie en geopolitiek</i>
Risico-inventarisatie	Hierbij wordt bepaald: Wat kan ons overkomen? (Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig? Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen? Welke soorten branden, rampen en crises kunnen zich in de regio en omliggende gebieden voordoen?)	Dit blijft hetzelfde, de risico's uit de nationale risicoanalyse worden als uitgangspunt gebruikt samen met de risico's die specifiek regionaal zijn. Deze worden vertaald naar hoe en waarom een risico zich op een bepaalde manier kan manifesteren in de regio. De primaire focus van de nieuwe methodiek is het expliciteren en presenteren van de (regionale) eigenschappen van een bepaalde dreiging en de context hieromheen en zo een antwoord te geven op de vraag 'wat kan er gebeuren in de veiligheidsregio?'. Hierbij wordt gekeken naar de regio en, waar van toepassing, de omliggende, aangrenzende gebieden.
In beeld brengen van eigenschappen van het risico	De eigenschappen worden in de huidige methodiek impliciet meegenomen in vooronderzoek en bij het scoren van de impact en waarschijnlijkheid in de scenarioanalyse	De voorheen impliciete eigenschappen worden expliciet gemaakt. Daarbij kan gedacht worden aan: <ul style="list-style-type: none"> • Geografische & temporele kenmerken • Demografische kenmerken • Sociaaleconomische kenmerken • Casuïstiek • Objecten van belang • Ontwikkelingen • Capaciteiten en maatregelen • Perceptie • Maatschappelijke aandacht
Tijdshorizon	Er wordt een verkenning uitgevoerd naar wat er de komende vier jaar kan veranderen in de risico's.	De nieuwe methodiek RRP kijkt in principe vijf jaar vooruit. Dat wil zeggen dat risico's die binnen 'nu' en vijf jaar voor kunnen komen worden meegenomen in de analyse en dat (primair) wordt gekeken naar ontwikkelingen die binnen deze termijn enig effect kunnen hebben op hoe een bepaald risico zich manifesteert. Dit sluit aan op de tijdshorizon zoals gehanteerd op nationaal niveau.
Scenario-uitwerking	De scenarioanalyse wordt gebruikt als basis voor het analyseren van impact en waarschijnlijkheid	Op basis van de eigenschappen van het risico in de eigen regio kan een illustratief scenario worden opgesteld. Het scenario wordt niet beoordeeld op gevolgen en waarschijnlijkheid, maar dient als middel om het tastbaarder te maken voor lezers en gebruikers.

Risicoanalyse	De vraag 'Hoe erg is wat ons kan overkomen?' wordt beantwoord met een twee-dimensionele scenarioanalyse (impact en waarschijnlijkheid) met als uitkomst het risicodiagram. Hierin vindt een aggregatie van afzonderlijke impactscores met rekenmethode naar één impactscore plaats	In de nieuwe methodiek wordt afgestapt van de twee-dimensionele analyse in het risicodiagram. Er wordt een multi-criteria analyse gedaan op verschillende onderdelen van het risico. Hiermee kunnen alle afzonderlijke criteria (naast gevolgen en waarschijnlijkheid) in beeld worden gebracht. Er vindt geen aggregatie plaats.
Impact beoordeling op vitale belangen	De impact is meetbaar gemaakt met een indeling op 5-puntschaal (score A t/m E) De impactbeoordeling wordt gedaan op basis van kwantitatieve criteria, zoals aantallen (bv.doden en gewonden), tijdsduur en kosten.	Er wordt geen impactscore toegekend, maar de gevolgen voor vitale belangen worden kwalitatief geduid. Kwantitatieve gegevens (over omvang en bereik) die beschikbaar zijn worden hierin meegenomen. Er vindt alleen geen vertaling meer plaats naar impactscores.
Waarschijnlijkheidsbeoordeling	Ook voor de waarschijnlijkheidsbeoordeling is een kwantitatieve indeling op 5-puntschaal (Score A t/m E) gemaakt.	Voor de waarschijnlijkheid wordt ook geen expliciete, gekwantificeerde score meer toegekend. In plaats hiervan wordt uitgegaan van een kwalitatieve inschatting van de waarschijnlijkheid waarbij de redentatie waarom iets als wel of niet waarschijnlijk wordt gezien wordt beschreven. Onderbouwd door informatie op het gebied van bijvoorbeeld casuïstiek of landelijke informatie. Kwantitatieve gegevens (bijv. faalkansen van dijkkringen of chemische installaties) kunnen daarbij ook (als onderdeel van de kwalitatieve analyse) worden gepresenteerd.
Zes vitale belangen	Elk van de zes vitale belangen is geoperationaliseerd in concrete indicatoren <ol style="list-style-type: none"> 1. Territoriale veiligheid 2. Fysieke veiligheid 3. Economisch veiligheid 4. Ecologische veiligheid 5. Sociale en politieke stabiliteit 6. Veiligheid cultureel erfgoed 	De vitale veiligheidsbelangen en criteria zijn in de kern nog steeds relevant, maar behoeven een update. Zo kan bijvoorbeeld nog worden nagedacht over de plek van 'digitale veiligheid'.
Aanpak opstellen RRP	De handreiking is beschreven als een projectaanpak	De uiteindelijke handreiking zal worden beschreven als een procesaanpak, waarbij aandacht is voor het continu doorontwikkelen van de methodiek en het vakgebied Risicomanagement in de volle breedte.